

Wasył Słobodian

Ukraiński Regionalny Specjalistyczny Instytut Naukowo-Konserwatorski, Ukraiński Komitet Narodowy ICOMOS

Ukrainian Regional Specialist Scientific and Conservation Institute, Ukrainian National Committee of ICOMOS

Architekt Jakiw Rudnycki i jego cerkwie

Architect Yakiv Rudnytsky and His Orthodox Churches

Abstrakt

Na przełomie XIX i XX w. Galicja doświadczyła intensywnego rozwoju gospodarczego. Objął on m.in. budownictwo, w tym również sakralne. Wśród architektów tamtego okresu pojawiła się grupa architektów ukraińskich, którzy oprócz budownictwa świeckiego skierowali swoje wysiłki na kształtowanie ukraińskiej architektury sakralnej. W gronie takich wybitnych architektów znaleźli się Sylwestr Hawryszkewycz (Sylwester Hawryszkiewicz), Wasyl i Jewhen Nahirny, Iwan i Lew Łewynscy (Lewińscy), Ołeksandr Łuszpyński (Aleksander Łuszyński). Wnieśli oni ogromny wkład w rozwój tego kierunku. Byli również mniej zauważalni twórcy, którzy jednak pozostawili po sobie widoczny ślad. Do nich należał architekt Jakiw Rudnycki (Jakub Rudnicki), któremu poświęcona jest ta publikacja. Do tej pory jego życie i działalność zawodowa nie były przedmiotem badań, chociaż jego dzieła zachowały się w niektórych miejscowościach zarówno na Ukrainie (Chodorów, Strzeliska, Łopatyn, Tuczapy i inne), jak i w Polsce (Polany, Rzepnik, Zapałów). Warto poznać jego twórczość, projekty zrealizowane i te niezrealizowane oraz ewolucję jego stylu w ciągu całej pracy twórczej.

Słowa kluczowe: cerkwie drewniane, cerkwie murowane, projekt cerkwi drewnianej, projekt cerkwi murowanej, rekonstrukcja cerkwi, badania cerkwi, architekt Jakiw Rudnycki, architekt Jakiw Rudnycki, architekt Jakub Rudnicki

Abstract

At the turn of the 20th century, Galicia went through intense economic development. It covered i.a. construction, including religious buildings. Among the architects of that period, there was a group of Ukrainian architects who, in addition to secular buildings, focused their efforts on developing Ukrainian religious architecture. This group of outstanding architects included Sylvester Gavryshkevich, Vasyl and Jewhen Nahirny, Ivan and Lev Lewynskyi, and Alexander Lushpynsky. They made a huge contribution to the development of this field. There were also less noticeable artists who, however, left a visible mark. One of them was the architect Yakiv Rudnytsky whom this publication concerns. Thus far, neither his life nor professional activity have been the subject of research, although his works have been preserved in some places both in Ukraine (Chodoriv, Strzeliska, Lopatyn, Tuczapy and others) and in Poland (Polany, Rzepnik, Zapałów). It is worthwhile to get to know his work, completed and uncompleted designs, and the evolution of his style throughout the architect's work.

Keywords: wooden Orthodox churches, bricked Orthodox churches, design for a wooden Orthodox church, design for a bricked Orthodox church, reconstruction of an Orthodox church, Orthodox church research, architect Yakiv Rudnytsky, architect Jacob Rudnytsky, architect Jakub Rudnicki

JAKIW RUDNYCKI (JAKUB RUDNICKI) URODZIŁ SIĘ 20 października 1865 roku w Stryju w rodzinie mieszczan stryjskich Stefana Rudnyckiego i Marii z domu Telichowskiej¹. Niestety do tej pory nie udało się odnaleźć żadnych informacji na temat lat jego dzieciństwa i dorastania. Prawdopodobnie ukończył szkołę w rodzinnym mieście, a następnie udał się do Lwowa.

Pierwsze wzmianki o jego drodze życiowej pochodzą z roku 1900, kiedy to pracował w lwowskim biurze architektonicznym Wasyla Nahirnego. Jak sam później pisał, był asystentem architektów Wasyla Nahirnego oraz Mychajła Hołejki².

Zachował się jeden z najstarszych projektów Jakowa Rudnyckiego – nowej murowanej cerkwi w Przemyślu na Zasaniu (il. 1). Projekt ten społeczność Przemyśla zamówiła w biurze Wasyla Nahirnego, który

YAKIV (JACOB) RUDNYTSKY WAS BORN ON 20 October 1865 in Stryj in the burgher family of Stefan Rudnytsky and Maria née Telichowska¹. Unfortunately, it has not yet been possible to find any information about the years of his childhood and adolescence. He might have probably graduated from school in his hometown, and afterwards went for Lviv.

The first records of his life are from 1900, when he worked in the Lviv architectural office of Vasyl Nahirny. As he wrote later, he was an assistant to the architects Vasyl Nahirny and Mikhail Goleyko².

One of the oldest designs by Yakiv Rudnytsky, the new brick Orthodox church in Przemyśl – Zasanie, has been preserved (Fig. 1). This design was commissioned by Przemyśl residents in the office of Vasyl Nahirny, who entrusted Rudnytsky with the

z kolei powierzył prace nad nim właśnie Rudnyckiemu. Zapłacono za niego w dwóch ratach: 100 złotych reńskich 31 grudnia 1900 roku, a pozostałą część, 250 złotych reńskich – 27 lipca 1901 roku³. Budynek został zaplanowany w modnym wówczas stylu rohbau – miała to być cerkiew jednokopułowa na planie krzyża, murowana, z cegły nieotynkowanej, z fryzem arkadowym w stylu romańskim pod gzymsem. Jednak do realizacji projektu ostatecznie nie doszło.

Jak wynika z dalszych informacji, Rudnycki w tym czasie miał ukończone zaledwie gimnazjum. Jednak, obdarzony wyróżniającymi się zdolnościami architektonicznymi, żywo włączył się w projektowanie. W 1904 roku wziął udział w konkursie na projekty nowych cerkwi, organizowanym przez metropolitę Andrzeja Szeptyckiego⁴. Jego projekt pod nazwą „Stefan” (il. 2) otrzymał nagrodę i dwa wyróżnienia. W latach 1903-1904 razem z architektem Iwanem Lewyńskim (Janem Lewińskim) projektował gruntowną przebudowę kamienicy Instytutu Stauropigijnego na ulicy Blacharskiej (Fedorowa) 9.

1 work on it. It was paid in two instalments: 100 Rhenish zlotys on 31 December 1900, and the remainder, 250 Rhenish zlotys on 27 July 1901.³ The building was planned in the Rohbau style which was fashionable back then – it was supposed to be a single-dome Orthodox church on a cross plan, bricked, made of unplastered brick, with an arcaded Romanesque frieze under the cornice. However, the design ultimately did not come to fruition.

According to further information, Rudnytsky had only finished junior high school at that time. However, as he was endowed with outstanding architectural abilities, he became actively involved in design activities. 1904 saw him participating in a competition for the design for new Orthodox churches organised by Archbishop Andrzej Szeptycki.⁴ His design called “Stefan” (Fig. 2) was awarded a prize and two distinctions. In 1903-1904, together with the architect Ivan Levynsky, he designed the groundwork of the building of the Stauropigijne Institute on 9 Blacharska (Fedorowa) Street.

Two almost identical designs of wooden belfries for the Orthodox church in Żurawno and Węglówka date back to 1906;⁵ however, none of them was ever implemented. The same year saw Yakiv Rudnytsky moving to 4 Kurkowa Street in Lviv. He signed his drawings as “архітектъ Яков Рудницький” (architect Yakiv Rudnytsky), yet it was only in November that year when he began studying at the Lviv University of Technology at the Faculty of Civil Engineering and Architecture.⁶ Beforehand starting his studies, he developed a design for a brick Orthodox church for the village of Poznanka Gniła (Podole) in the Pidvolochysk region, the construction of which was completed in 1907.⁷

His studies lasted from 1906 to 1909. Rudnytsky attended classes and lectures by outstanding Lviv lecturers, such as: professors Gustaw Bisanz, Teodor Talowski, Zygmunt Bronisław Sochacki, Edgar Kováts, Ivan Levynsky, Alfred Bignat; PhD holders: Jan Bogucki, Bronisław Biegeleisen, Maksymilian Thullie, Władysław Piłat; Michał Kowalczyk, associate

1. Niezrealizowany projekt nowej cerkwi w Przemyslu na Zasanii, 1900 r. Domena publiczna

1. Non-implemented design for a new Orthodox church in Przemysl, Zasanie, 1900. Public domain

Na rok 1906 datowane są dwa prawie identyczne projekty dzwonnicy drewnianych dla cerkwi w Żurawnie i Węglówce⁵, obydwa niezrealizowane. W tym samym roku Jakiw Rudnycki zamieszkał przy ul. Kurkowej 4 we Lwowie. Swoje rysunki podpisywał jako „архітектъ Яков Рудницький” (architekt Jakow Rudnycki), jednak dopiero w listopadzie tego roku rozpoczął naukę na Politechnice Lwowskiej na Wydziale Budownictwa Lądowego i Architektury⁶. Jeszcze przed podjęciem studiów opracował projekt cerkwi murowanej dla wsi Poznanka Gniła (Podole) w rejonie podwołoczyskim, której budowa została ukończona w 1907 roku⁷.

Powyższe studia trwały od roku 1906 do 1909. Rudnycki był słuchaczem zajęć i wykładów wybitnych lwowskich wykładowców, takich jak: profesorowie Gustaw Bisanz, Teodor Talowski, Zygmunt Bronisław Sochacki, Edgar Kováts, Iwan Łewynski, Alfred Bignat; doktorzy Jan Bogucki, Bronisław Biegeleisen, Maksymilian Thullie, Władysław Piłat; docent Michał Kowalczyk. Studia ukończył pomyślnie; 9 marca 1909 roku otrzymał dyplom, a następnie otworzył swoje biuro, wskazując, iż „opracowuje rzuty i kosztorysy cerkwi i inne”⁸.

W 1909 roku pokazał kilka projektów cerkwi na kościelnej wystawie przemysłu liturgicznego Ligi Pomocy Przemysłowej we Lwowie. Były wśród nich cerkiew w Tuczapach w rejonie gródeckim, na 900 osób, murowana, częściowo w stylu rohbau (rzut, elewacja frontowa i szczytowa); cerkiew w Polanach w powiecie krośnieńskim, na 800 osób, częściowo murowana w stylu rohbau, a częściowo tynkowana (rzut, elewacja frontowa i szczytowa), fryz pod gzymszem miał być wyłożony z płytek majolikowych z ornamentem ludowym; cerkiew w Załuczu, na 600 osób, drewniana, z wypustami (rzut, elewacja frontowa i szczytowa)⁹. Po wystawie tej rozgorzała polemika na temat architektury cerkiewnej między ukraińskim uczonym Wołodymyrem Szuchewyczem a Jakowem Rudnyckim¹⁰.

Między 17 listopada a 3 grudnia 1910 roku Rudnycki zdał egzaminy budowlane¹¹. Jednak jeszcze przed oficjalnym otrzymaniem tytułu budowniczego prowadził budowę nowej murowanej cerkwi Wniebowstąpienia Pańskiego w Nowym Witkowie według projektu architekta Wasyla Nahirnego. Prace zostały ukończone latem 1910 roku¹².

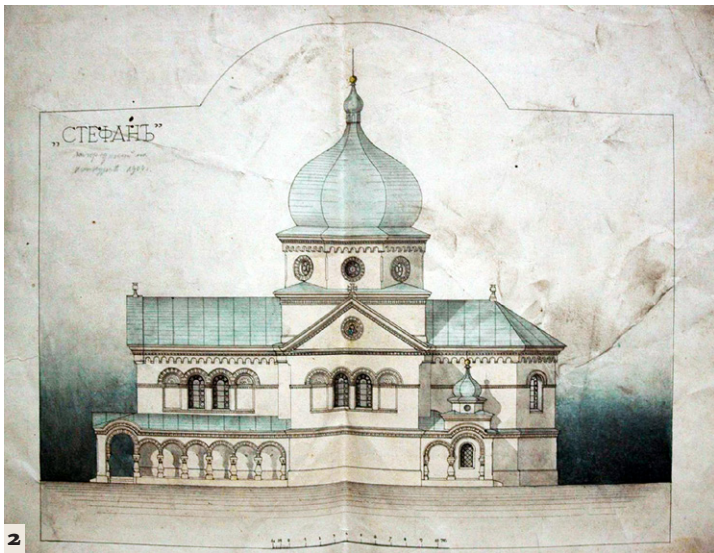
professor. He managed to complete his studies successfully; 9 March 1909 saw him receiving a diploma, and then he opened his office, indicating that he “prepares projections and cost estimates of Orthodox churches and others.”⁸

In 1909, he showed several designs of Orthodox churches at the church exhibition of the liturgical industry of the League of Industrial Assistance in Lviv. The said designs included the Orthodox church in Tuczapy in the Gródek region, for 900 people, bricked, partly in the Rohbau style (projection, front and gable façades); the Orthodox church in Polany in the Krosno district, for 800 people, partly bricked in the Rohbau style, partly plastered (projection, front and gable façades), the frieze under the cornice was to be lined with majolica tiles with folk ornaments; Orthodox church in Załucz, for 600 people, wooden, with projections (projection, front and gable façades).⁹ The following of the exhibition saw as a staunch polemic arose between the Ukrainian scientist Volodymyr Shukhevych and Yakiv Rudnytsky.¹⁰

Between 17 November and 3 December 1910, Rudnytsky passed his construction exams.¹¹ However, even before officially receiving the builder title, he was building a new brick Orthodox church of the Ascension of Jesus in Nowy Witków according to the design by the architect Wasyl Nahirny. The works were completed in the summer of 1910.¹²

Among the designs of the Orthodox churches presented during the above-mentioned exhibition only one was completed before the outbreak of World War I in 1914 – the Orthodox church of St. John Chrysostom in Polany (Fig. 3). On the other hand, the construction of the Orthodox church of Sts. Boris and Gleb in Tuczapy (Fig. 4) was merely started, whereas its completion dates back to the 1920s. Not until 1930 was the completed building consecrated.

The Orthodox church in Tuczapy is a single-dome bricked structure on a cross plan with a square nave crossed by a transept, forming side arms of equal width on the south and north sides, and with a women’s gallery on the west side and a sanctuary on the east side. In the corner part of the cross plan, there are rectangular sacristies by the sanctuary, and small rooms by the women’s gallery. Semicircular apses adjoin the transverse naves and the sanctuary at the end,

Spośród przedstawionych w czasie wspomnianej wystawy projektów cerkwi przed wybuchem I wojny światowej w 1914 roku zrealizowano jeden – została ukończona cerkiew pod wezwaniem św. Jana Chryzostoma w Polanach (il. 3). Natomiast budowę cerkwi pod wezwaniem św. św. Borysa i Gleba w Tuczapach (il. 4) jedynie rozpoczęto, a ukończono ją w latach 20. XX wieku. Całkowicie ukończona budowla została poświęcona dopiero w 1930 roku.

Cerkiew w Tuczapach to murowana budowla jednokopułowa na planie krzyża z kwadratową nawą, którą przecina transept, tworząc równej szerokości boczne ramiona od strony południowej i północnej, a także z babińcem od strony zachodniej i sanktuarium od strony wschodniej. W narożnej części planu krzyża przy sanktuarium znajdują się prostokątne zakrystie, a przy babińcu – niewielkie pomieszczenia. Do naw poprzecznych oraz sanktuarium na końcu przylegają półokrągłe apsydy, a do babińca – prostokątny przedsionek. Nawę w części wysokiego cylindrycznego tamburu z doświetleniem wieńczy duża kopuła cebulasta ze ślepą latarnią i makowicą. Narożniki w części nawy są podkreślone przez cztery niewielkie ślepe latarnie z makowicami. Boczne ramiona, ołtarz oraz babiniec w drugim skrzydle są sześciokątne, przykryte dużymi półkopykami z naczółkami. Apsydy przykryte są dachami stożkowymi. Ściany cerkwi są otynkowane, udekorowane zdobionymi płytkami ceramicznymi, a na zakrystiach i pomieszczeniach przy babińcu zakończono je fryzmem arkadowym. Ściany tamburu i apsyd zakończono z kolei ślepymi arkadami wspartymi na konsolach. Otwory

and a rectangular vestibule adjoins the women's gallery. The nave in the part of the high cylindrical tambour with additional lighting is crowned with a large onion-shaped dome with a blind lantern and a small upper dome (pol. *makowica*). The corners in the nave part are highlighted by four small blind lanterns with small domes. The side arms, altar and women's gallery in the second wing are hexagonal, covered with large half-domes with pediments. The apses are covered with conical roofs. The walls of the Orthodox church are plastered, decorated with ornamented ceramic tiles, whereas, in the sacristy and the rooms by the women's gallery, they are finished with an arcaded frieze. The walls of the tambour and the apse are finished with blind arcades supported by a corbel. The window openings are narrow, semicircular, whereas in parts of the transverse naves, in the shape of a polygon – large and round.

1911 saw Yakiv Rudnytsky designing a new brick Orthodox church of St. Dymitr in the village of Żurów (Fig. 5) in the Rohatyn region, the construction of which was completed in 1914. It is a bricked church, on a cross plan, one-dome. The higher nave on a square floor plan is adjoined by shorter and

okienne są wąskie, półokrągłe, w częściach naw poprzecznych o kształcie wieloboku – duże i okrągłe.

W 1911 roku Jakiw Rudnycki zaprojektował nową cerkiew murowaną pod wezwaniem św. Dymitra we wsi Żurów (il. 5) w rejonie rohatyńskim, której budowa została ukończona w 1914 roku. Jest to cerkiew murowana, na planie krzyża, jednokopułowa. Do wyższej nawy na planie kwadratu przylegają krótsze i węższe nawy poprzeczne od strony północnej i południowej, babiniec od strony zachodniej oraz sanktuarium od strony wschodniej. Sanktuarium kończy się węższą apsydą półkolistą. Po obydwu jego stronach znajdują się prostokątne zakrystie, które wypełniają ramiona boczne planu krzyża i zakończone są od strony wschodniej niewielkimi apsydami półkolistymi. Do babinica od strony zachodniej przylega szerszy, krótki przedsionek. Na wysokiej nawie w kształcie czworoboku umieszczony jest osmiokątny tambur z doświetleniami, ze sklepieniem półkolistym, zwieńczonym latarnią z otworami doświetlającymi i makowicą. Nawy poprzeczne, sanktuarium i babiniec przykryte są dwuspadowymi dachami, których kalenice sięgają górnej krawędzi czworoboku. Cerkiew jest przykładem poszukiwań nowego połączenia tradycji ukraińskiej z bizantyjską w budownictwie sakralnym.

Zachował się jeszcze jeden projekt cerkwi dla nieoznaczonej miejscowości powiatu gródeckiego, wykonany przez Rudnyckiego w 1911 roku, z poprawkami wniesionymi przez gródeckiego architekta powiatowego Kazymyra Kryworuczki. Nie wiadomo, czy ten projekt został zrealizowany.

W tym samym czasie co cerkiew dla miejscowości Polany Jakiw Rudnycki zaprojektował świątynię w Rzepniku w powiecie krośnieńskim; jej budowę ukończono w 1914 roku. Jest to również budowla

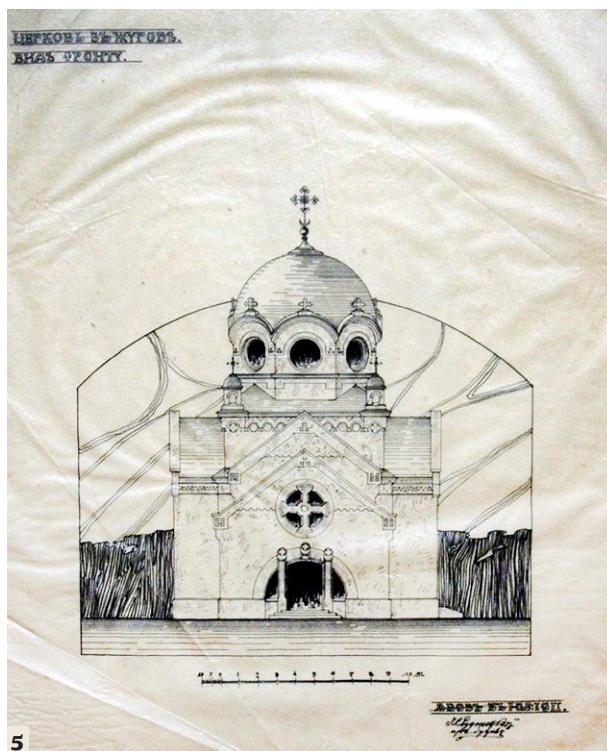

4

narrower transverse naves on the north and south sides, a women's gallery on the west side and a sanctuary on the east side. The sanctuary ends with a narrower semicircular apse. On both sides, there are rectangular sacristies that fill the side arms of the cross plan and end on the eastern side with small semicircular apses. A wider, short vestibule adjoins the women's gallery on the west side. On the high nave in the shape of a quadrilateral, there is an octagonal tambour with light openings, with a semicircular vault, crowned with a lantern with lighting openings and a small dome. The transverse naves, the sanctuary and the women's gallery are covered with gable roofs, the ridge of which reach the upper edge of the quadrilateral. This Orthodox church in question represents an example of a search for a new combination of Ukrainian and Byzantine traditions in religious architecture.

One more design for the Orthodox church for an unmarked town in the Gródek district has survived, which was made by Rudnytsky in 1911 and corrected

2. Projekt konkursowy z 1904 r. pod nazwą „Stefan”. Ze zbiorów Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej
2. Competition design from 1904 called “Stefan”. From the collection of the National Museum of the Przemysł Land
3. Polany, cerkiew pod wezwaniem św. Jana Chryzostoma, projekt z 1914 r. Domena publiczna
3. Polany, the Orthodox church of St. John Chrysostom, design from 1914. Public domain
4. Tuczapy, cerkiew pod wezwaniem św. św. Borysa i Gleba, projekt z 1909 r., budowa ukończona w 1930 r. Zdjęcie autora
4. Tuczapy, the Orthodox church of Sts. Boris and Gleb, design from 1909, construction completed in 1930. Photo by the author

jednokopułowa wzniesiona na planie krzyża, w stylu rohbau, z bogato zdobioną elewacją, na której zestawiono lico ceglane z tynkowanymi elementami architektonicznymi.

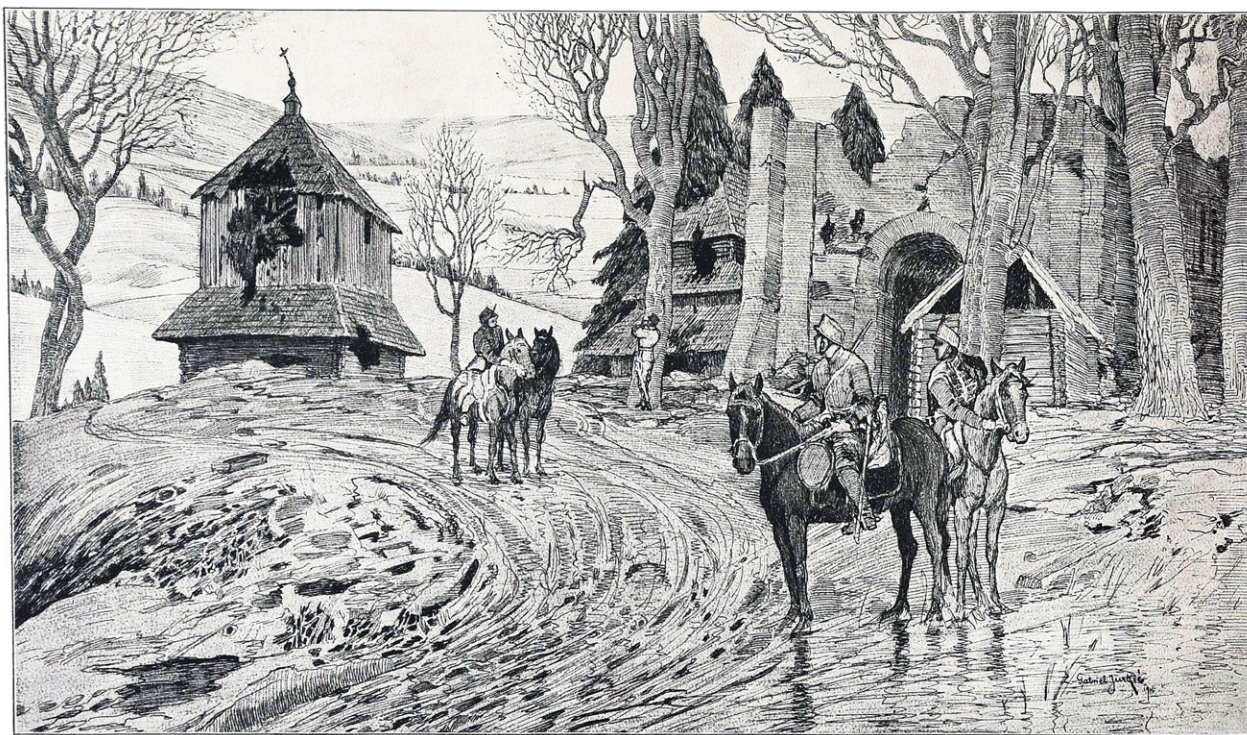
Jeszcze przed I wojną światową, w 1913 roku, Jakiw Rudnycki zaprojektował murowaną cerkiew Chrystusa Króla w Wetlinie (il. 6) w powiecie leskim. Jednak rozpoczęta budowa została przerwana z powodu wojny. Ciekawy rysunek niezakończony cerkwi w czasie I wojny światowej wykonał malarz chorwacki Gabriel Jurkić, który służył w armii austro-węgierskiej. Swoją obraz Jurkić podpisał następująco: *Patrol austro-węgierski obok zrujnowanej cerkwi rusińskiej*¹³. W rzeczywistości jest to ilustracja drewnianej cerkwi pod wezwaniem św. Bazylego Wielkiego we wsi Wetlina (il. 7), zbudowanej w 1854 roku, z uszkodzoną przez ostrzał drewnianą dzwonnica. Obok znajdują się ściany nieukończony cerkwi murowanej. Budowa została wznowiona dopiero w 1927 roku. Gazeta „Diło” umieściła wtedy ogłoszenie następującej treści: „Gmina Wetlina w powiecie leskim, poczta w Cisnej, ogłasza konkurs na zakończenie rozpoczętej przed wojną cerkwi murowanej. Szczegółowe warunki przekaże i pokaże plany architekt i kierownik budowy J. Rudnycki, Przemyśl, ul. Smolki 11”¹⁴. Ukończoną w 1928 roku świątynię w roku 1950 wysadziły w powietrze polskie Wojska Ochrony Pogranicza.

by the district architect Kazimir Krivoruchko from Gródek. It is not known whether it was ever completed.

In the time parallel to the Orthodox church for the village of Polany, Yakiv Rudnytsky designed a temple in Rzepnik in the Krosno district; its construction was completed in 1914. It is also a single-dome structure erected on a cross plan, in the Rohbau style, with a richly decorated façade: a bricked façade is juxtaposed with plastered architectural elements.

Even before World War I, in 1913, Yakiv Rudnytsky designed a bricked Orthodox church of Christ the King in Wetlina (Fig. 6) in the Lesko district. However, the war interrupted the construction process that had already begun. An interesting drawing of the unfinished Orthodox church during World War I was made by the Croatian painter Gabriel Jurkić, who served in the Austro-Hungarian army. Jurkić signed his painting as follows: *Austro-Hungarian patrol next to the ruined Ruthenian Orthodox church*.¹³ In fact, it is an illustration of a wooden church of St. Basil the Great in the village of Wetlina (Fig. 7), constructed in 1854, with a wooden belfry

7

Więcej szczęścia miała zaprojektowana i zbudowana według projektu Rudnyckiego cerkiew w Werbizu w rejonie mikołajowskim. Przed I wojną światową ukończono jedynie fundamenty. Właściwe prace budowlane rozpoczęto w 1922 roku, a zakończono w 1928 roku poświęceniem cerkwi. W trakcie projektowania tej świątyni Rudnycki wykorzystał swój projekt konkursowy z 1904 roku.

Wojna przerwała zrównoważony tryb życia architekta. Wezwano go do Wiednia, gdzie od 6 lutego do 3 kwietnia 1915 roku pracował jako administrator budowy baraków Szpitala Wojskowego w dzielnicy Simmering⁵. Pod koniec maja wrócił do Lwowa, jednak już w czerwcu wyjechał razem z wycofującymi się wojskami rosyjskimi. Początkowo, od 1 lipca do 1 września 1915 roku, służył w Kijowie jako zastępca miejskiego inżyniera Presfrajnda przy budowie

damaged by ammunition. Next to it, there are walls of an undeveloped bricked church. Not until 1927 was the construction resumed. The newspaper “Dilo” then placed an announcement with the following content: “The Wetlina commune in the Lesko district, post office in Cisna, hereby announces a competition for the finishing of the bricked Orthodox church started before the war. Detailed conditions will be provided and the plans be presented by the architect and construction manager J. Rudnytsky, Przemyśl, 11 Smolki Street.”¹⁴ The temple completed in 1928 was blown up in 1950 by the Polish Border Guard Army.

The Orthodox church in Verbizh in the Mykolaiv region, designed and built according to the design by Rudnytsky, was more fortunate. The time before World War I saw only the completion of the footing. The actual construction works started in 1922 and ended in 1928 with the consecration of the Orthodox church. When designing this temple, Rudnytsky used his competition design from 1904.

The war interrupted the architect’s balanced lifestyle. He was called to Vienna where, from 6 February to 3 April 1915, he worked as the administrator of the construction of the barracks of the Military Hospital in the Simmering area.¹⁵ At the end of May, he returned to Lviv; however, already in June, he left together with the retreating Russian troops. Initially, from 1 July to 1 September 1915, he served in Kiev as deputy of the urban engineer Presfrajnd during the

5. Żurów, cerkiew pod wezwaniem św. Dymitra, projekt z 1911 r., budowa ukończona w 1914 r. Ze zbiorów Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej

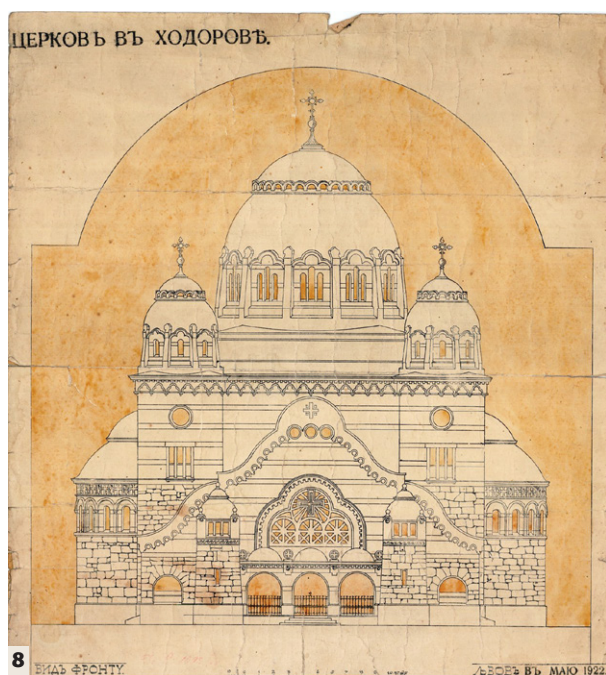
5. Żurów, the Orthodox church of St. Dymitr, design from 1911, construction completed in 1914. From the collection of the National Museum of the Przemyśl Land

6. Wetlina, cerkiew pod wezwaniem Chrystusa Króla, projekt z 1913 r., budowa ukończona w 1928 r. Ze zbiorów Muzeum Narodowego we Lwowie

6. Wetlina, the Orthodox church of Christ the King, design from 1913, construction completed in 1928. From the collection of the National Museum in Lviv

7. Cerkiew pod wezwaniem św. Bazylego Wielkiego w Wetlinie. Rys. Gabriel Jurkič, 1915 r.

7. Orthodox church of St. Basil the Great in Wetlina. Drawing by Gabriel Jurkič, 1915

baraków dla Białorusinów. Później przeniósł się do Kubania, gdzie pracował w Majkopie jako inżynier miejski w okresie od 12 września 1915 roku do 18 lipca 1916 roku; od 18 lipca 1916 roku do 12 marca 1918 roku oraz od 1 grudnia 1918 roku do 1 października 1919 roku był zatrudniony przy budowie fabryki ekstraktów do garbowania skór w Majkopie, zaś w okresie od 1 listopada 1919 do 1 czerwca 1921 roku jako inżynier sanitarny (powiatowy) w Wydziale Zdrowia Komitetu Rewolucyjnego (Rewkomu) w Majkopie¹⁶.

Z Rosji do Lwowa Jakiw Rudnycki powrócił w roku 1922 i zamieszkał przy ul. Ruskiej 2. Od 30 października ponownie prowadził działalność budowlaną zgodnie z koncesją z 24 lutego 1913 roku¹⁷. Już w lipcu tego roku opracował projekt nowej cerkwi dla Chodorowa (il. 8)¹⁸. Projekt zakładał romantyczne neobizantyjskie formy. Niestety nie został zatwierdzony.

W tym samym roku architekt opracował jeszcze dwa projekty – drewnianej cerkwi dla wsi Isaje (il. 9) w rejonie turczańskim¹⁹ oraz murowanej dla wsi Podborce w rejonie pustomyckim²⁰. Ten pierwszy nie został zatwierdzony, a drugi przerobił architekt Witold Rawski. Budowa tej świątyni trwała od 1922 roku z przerwami aż do roku 1943.

W 1923 roku Jakiw Rudnycki przeprowadził się na ul. Blacharską 8, do pomieszczeń kancelarii Stauropigii. O tym fakcie powiadomił w ogłoszeniu reklamowym w gazecie „Dilo”: „Architekt Jakiw S. Rudnycki,

construction of barracks for Belarusians. Afterwards, he moved to Kuban, where he worked in Maykop as an urban engineer from 12 September 1915 to 18 July 1916; from 18 July 1916 to 12 March 1918 and from 1 December 1918 to 1 October 1919 he was employed at the construction of an extract factory for tanning leather in Maykop, whereas from 1 November 1919 to 1 June 1921 as a sanitary (district) engineer in Health Department of the Revolutionary Committee (Rewkom) in Maykop.¹⁶

Yakiv Rudnytsky returned from Russia to Lviv in 1922 and lived at 2 Ruska Street. From 30 October, he once again conducted construction activities in accordance with the licence granted in 24 February 1913.¹⁷ Already in July that year, he developed a design for a new Orthodox church for Chodorów (Fig. 8).¹⁸ This design assumed romantic neo-Byzantine forms. Unfortunately, it was not approved.

In the same year, the architect developed two more designs – a wooden Orthodox church for the village of Isaje (Fig. 9) in the Turczański region¹⁹ and a bricked Orthodox church for the village of Podborce in the Pustomyce region.²⁰ The first one was not approved, and the latter was remodeled by the architect Witold Rawski. The construction of this temple lasted from 1922, with hiatuses, until 1943.

In 1923, Yakiv Rudnytsky moved to 8 Blacharska Street, to the premises of the Stauropigia office. He announced this fact in an advertisement in the “Dilo” newspaper: “Architect Yakiv S. Rudnytsky, licensed builder in Lviv, 8 Blacharska Street (Stauropigia office) – projections and cost estimates of Orthodox

8. Chodorów, projekt cerkwi z 1922 r. – niezatwierdzony. Własność parafii Ukrainińskiej Cerkwi Greckokatolickiej w Chodorowie, dostarczył Wasyl Łaba

8. Chodorów, the design for the Orthodox church from 1922 - not approved. Property of the parish of the Ukrainian Greek Catholic Church in Chodorów, provided by Wasyl Łaba

9. Niezrealizowany projekt nowej cerkwi drewnianej we wsi Isaje z 1922 r. Ze zbiorów Muzeum Narodowego we Lwowie

9. Non-implemented design for a new wooden Orthodox church in the village of Isaje from 1922. From the collection of the National Museum in Lviv

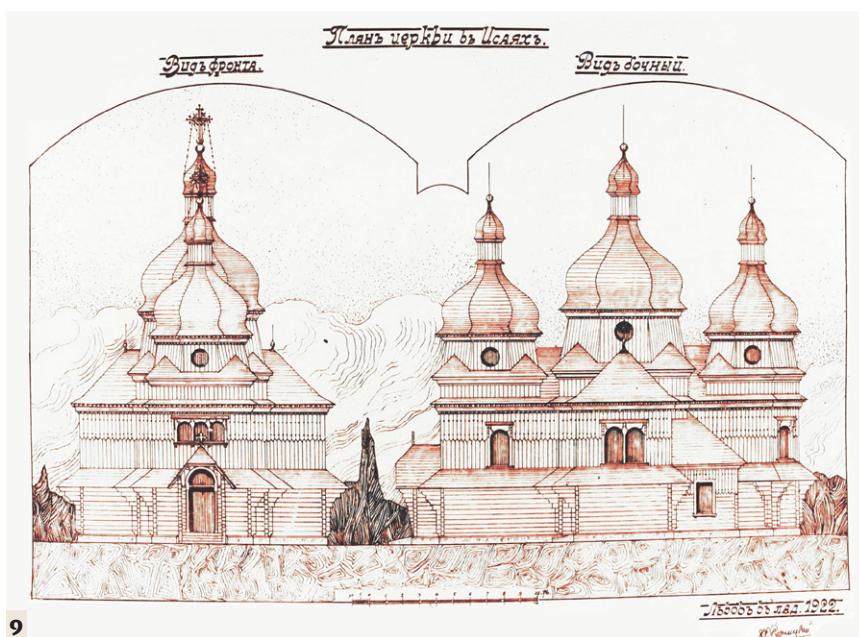
10. Łopatyn, cerkiew Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy, projekt z 1923 r., budowa ukończona w 1928 r. Zdjęcie autora

10. Łopatyn, the Orthodox church of the Dormition of the Holy Mother of God, design from 1923, construction completed in 1928. Photo by the author

koncesjonowany budowniczy we Lwowie, ul. Blacharska 8 (kancelaria Stauropigii) – rzuty i kosztorysy cerkwi, domów ludowych i parafialnych oraz wszelkie prace budowlane²¹. W tym samym roku architekt zaprojektował drewniane cerkwie dla Łopatyna w rejonie radziechowskim we współpracy z Ukraińskim Związkiem Budowlanym²² oraz dla Trościańca²³. Niestety nie udało się ustalić, dla jakiego właściwie Trościańca, ponieważ w żadnej ze znanych w Galicji miejscowości o nazwie Trościaniec w tych latach nie zbudowano nowej świątyni.

Cerkiew Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy w Łopatynie (il. 10) powstała w 1928 roku. Wyróżnia się modernistycznym wyglądem oraz proporcjonalną bryłą. Została zbudowana na planie krzyża, z sanktuarium w kształcie wieloboku oraz dwoma zakrystiami. Całość budowli w części wyższej łączy poddasze wsparte na mających kształt figury geometrycznej wypustkach wieńca konstrukcji zrębowej. Ściany pod okapem mają konstrukcję zrębową

9

churches, folk and parish houses and all construction works.²¹ In the same year, the architect designed wooden churches for Łopatyn in the Radziechów region in cooperation with the Ukrainian Construction Association²² and for Trościaniec.²³ Unfortunately, it was not possible to establish for which Trościaniec, since no new temple was built in that years in any of the towns known in Galicia, called Trościaniec.

The Orthodox Church of the Dormition of the Holy Mother of God in Łopatyn (Fig. 10) was established in 1928. It stands out with a modernist design and a proportional shape. It was built on a cross plan, with a polygonal sanctuary and two sacristies. The entire structure is connected in the upper part by an attic supported on the geometric-shaped projections of the log structure rim. The walls under the eaves have an open log structure, above the eaves – vertical formwork made of boards with slats. Below the cornice the church is additionally decorated with a row of wooden elements. Above the nave, sanctuary and women's gallery, there are octagonal tambours with lighting, covered with tent domes with lanterns and small domes. This Orthodox church represents one of the most beautiful wooden religious buildings in Galicia from the interwar period.

In 1924, due to the persecution by the Polish authorities of the Ukrainian intelligentsia in Galicia, Yakiv Rudnytsky moved to Wielkopolska. It is there where, from 1 February 1924, he delivered lectures

10

otwartą, nad okapem – pionowe szalowanie z deską z listwami. Poniżej gzymsu cerkiew dodatkowo zdobiona jest rzędem drewnianych elementów. Nad nawą, sanktuarium i babińcem znajdują się tambury w kształcie ośmioboku z doświetleniem, które są przykryte kopułami namiotowymi z latarniami i makowicami. Cerkiew ta należy do najpiękniejszych drewnianych budowli sakralnych okresu międzywojennego w Galicji.

W 1924 roku, w związku z prześladowaniami inteligencji ukraińskiej w Galicji przez władze polskie, Jakiw Rudnycki przeniósł się do Wielkopolski. Tutaj od 1 lutego 1924 roku wykładał w Państwowej Szkole Budowlanej w Lesznie. Jak później zauważył ówczesny dyrektor szkoły Władysław Blarowski, był on dobrym nauczycielem; wykładał następujące przedmioty: konstrukcja budowy, rysunek, wiedza o budynku, budownictwo wiejskie i miejskie, wygląd i materiały, wiedza o fundamentach, geometria wykreślna, planimetria²⁴. W szkole tej Rudnycki pracował do 15 lipca 1925 roku.

Powróciwszy do Lwowa w 1925 roku, Jakiw Rudnycki wykonał projekty odbudowy cerkwi miejskiej pod wezwaniem św. św. Apostołów Piotra i Pawła

at the State Construction School in Leszno. As noted later by the then school headmaster Władysław Blarowski, he was a good teacher; he lectured on the following classes: building construction, drawing, knowledge of a building, rural and urban construction, appearance and materials, knowledge of footings, descriptive geometry, planimetry.²⁴ Rudnycki worked at this school until 15 July 1925.

Having returned to Lviv in 1925, Yakiv Rudnytsky made designs for the reconstruction of the municipal Orthodox church of Sts. Apostles Peter and Paul in the town of Komarno (Fig. 11) in the Gródek region,²⁵ as well as the design for the Orthodox church in Dubiecko in the Przemyśl district.²⁶ The first design for Komarno was developed already in 1923, yet it was rejected. The design from 1925 was approved by the Heritage Restorer Office, but the Orthodox church was reconstructed in 1927 according to the design for the architect Yevhen Nahirny, also dated 1925. The church in Dubiecko was built in 1927 and also based on a design by Yevhen Nahirny from 1924.

In 1925, Rudnytsky might have also prepared a design for a new Orthodox church in Zapałowo in the Jarosław district, which was approved in 1926.²⁷ It was built between 1926-1927. These days it serves the Ukrainian Orthodox community.

1926 saw Yakiv Rudnytsky moving to Przemyśl, where he inherited a flat at 11 Smolki Street. His initial intentions did not include a permanent stay in this city, yet he took care of the job right away. In 1926-1929, he acted as a full-time teacher at the Male Supplementary Technical School in Przemyśl, where he delivered lectures in arithmetic, wood technology, technical drawing, commodity science with chemistry, and industrial physics.²⁸ At the same time,

11. Niezrealizowany projekt odbudowy cerkwi pod wezwaniem św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Komarnie, 1925 r. Ze zbiorów Muzeum Narodowego we Lwowie

11. Non-implemented design for reconstruction of the Orthodox church of the Sts. Apostles Peter and Paul in Komarno, 1925. From the collection of the National Museum in Lviv

12. Chodorów, cerkiew pod wezwaniem św. św. Kosmy i Damiana, projekt z 1927 r., budowa ukończona w 1937 r. Własność parafii Ukraińskiej Cerkwi Greckokatolickiej w Chodorowie, dostarczył Wasyl Łaba

12. Chodorów, the Orthodox church of Sts. Kosma and Damian, design from 1927, construction completed in 1937. Property of the parish of the Ukrainian Greek Catholic Church in Chodorów, provided by Vasyl Łaba

w mieście Komarno (il. 11) w rejonie gródeckim²⁵ oraz projekt cerkwi w Dubiecku w powiecie przemyskim²⁶. Pierwszy projekt dla Komarna opracował jeszcze w 1923 roku, jednak został on odrzucony. Projekt z 1925 roku zatwierdził Urząd Konserwatora, ale odbudowy cerkwi dokonano w 1927 roku według projektu architekta Jewhena Nahirnego, też datowanego na rok 1925. Natomiast cerkiew w Dubiecku zbudowano w 1927 roku również na podstawie projektu Jewhena Nahirnego z 1924 roku.

Prawdopodobnie w 1925 roku Rudnycki przygotował również projekt dla nowej murowanej cerkwi w Zapałowie w powiecie jarosławskim, zatwierdzonej w 1926 roku²⁷. Została ona zbudowana w latach 1926-1927. Obecnie służy ukraińskiej wspólnocie prawosławnej.

W 1926 roku Jakiw Rudnycki przeprowadził się do Przemysła, gdzie otrzymał w spadku mieszkanie przy ul. Smolki 11. Początkowo nie miał zamiaru na stałe zatrzymać się w tym mieście, ale o pracę zadbał od razu. W latach 1926-1929 był etatowym nauczycielem w Męskim Technikum Uzupełniającym w Przemysłu, gdzie wykładał arytmetykę, technologię drewna, rysunek techniczny, towaroznawstwo z chemią i fizykę przemysłową²⁸. Jednocześnie zajął się działalnością projektową. Jeszcze w 1926 roku dokonał oględzin i pomiarów starej drewnianej cerkwi pod wezwaniem św. Bazylego Wielkiego w Poździaczu (Leszno, powiat przemyski), którą planowano rozebrać. We wnioskach napisał: „Nawa jest przykryta ośmioboczną kopułą o kształcie gruszki. Klirosy boczne również miały takie sklepienie, teraz zniszczone”²⁹. Ta cerkiew przetrwała do dziś i obecnie służy jako kościół polskiej wspólnocie w Poździaczu.

W roku następnym architekt wykonał kilka projektów nowych cerkwi. Wśród nich projekt świątyni pod wezwaniem św. Mikołaja w Czernilawie³⁰. O rozpoczęciu budowy tej cerkwi powiadomiła gazeta „Dilo”: „Komitet parafialny w Czernilawie powiat/poczta Jaworów pod Lwowem ogłasza konkurs na prace przy budowie nowej cerkwi murowanej pod wezwaniem św. Mikołaja w Czernilawie. Przejrzeć rzuty oraz poznać szczegółowe warunki można u architekta p. J. Rudnyckiego w Przemysłu, ul. Smolki 11. Osoby chętne powinny posiadać wymaganą prawem koncesję”³¹. Budowa trwała od roku 1927 do 1932. Powstała murowana jednokopułowa budowla na planie

he was engaged in design activities. Already in 1926, he inspected and measured the old wooden Orthodox church of St. Basil the Great in Poździacz (Leszno, Przemysł district), which was planned to be demolished. In his conclusions, he wrote: “The nave is covered with an octagonal pear-shaped dome. The side kliroses also had such a vault, now it is destroyed.”²⁹ This Orthodox church has survived to this day and now serves as the church of the Polish community in Poździacz.

The following year saw the architect making several designs of new Orthodox churches. One of them was the design for the temple dedicated to St. Nicholas in Czernilawa.³⁰ The beginning of its construction was announced by the newspaper “Dilo”: “The parish committee in Czernilawa, district/post office of Jaworów near Lviv, announces a competition for works on the construction of a new bricked Orthodox church of St. Nicholas in Chernilawa. Projections can be viewed and detailed conditions can be learnt at the architect, Mr Y. Rudnytsky in Przemysł, 11 Smolki Street. Those who are interested should have the licence required by law.”³¹ Construction lasted from 1927 to 1932. A single-dome bricked structure was built on a cross plan with polygonal

krzyża z wielobocznymi nawami poprzecznymi oraz sanktuarium i prostokątnym babińcem z arkadowymi podcieniami.

W tym samym 1927 roku Jakiw Rudnycki wrócił do Chodorowa i opracował nowy projekt cerkwi pod wezwaniem św. św. Kosmy i Damiana (il. 12), który tym razem został zatwierdzony przez zarząd budownictwa³². Budowa tej jednej z największych cerkwi zaprojektowanych przez Rudnyckiego trwała do połowy lat 30. XX wieku. Budownicy nieco odeszli od projektu, ale zachowali zaplanowaną strukturę i przestrzenną bryłę. Zmieniono kształt kopuł, otwory okienne w ośmioboku oraz niektóre inne detale.

W 1927 roku architekt opracował jeszcze jeden niezrealizowany projekt: nowej murowanej cerkwi w Stróżach Wielkich w powiecie sanockim³³.

Również w 1928 roku Jakiw Rudnycki wykonał kilka projektów, jednak żaden z nich nie został zrealizowany. Pierwszym z nich był projekt cerkwi murowanej dla wsi Byków w rejonie mościckim³⁴. Odrzucono go, podobnie jak następny, opracowany w 1935 roku. W 1936 roku projekt ten przerobił i zrealizował Jewhen Nahirny. Podobny los spotkał również projekt cerkwi murowanej dla wsi Juśkowice w rejonie buskim, który także przerobiony i zrealizowany przez Jewhena Nahirnego³⁵. Nie zatwierdzono ponadto projektu miejskiej cerkwi murowanej w Lesku³⁶.

Niezwykle owocny dla Jakiwa Rudnyckiego był rok 1929. Opracowany przez niego projekt nowej murowanej cerkwi Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy w Strzeliskach Nowych (il. 13) został zrealizowany w latach 1929-1932. Budowę prowadził mistrz murarski Kosowicz z Rozdołu, a nadzór sprawował architekt Andrzej Hewanicki³⁷. Powstała dość proporcjonalna jednokopułowa cerkiew na planie krzyża z dużymi arkadowymi podcieniami wokół babińca, obecnie przeszklonymi.

Innym projektem, zrealizowanym w tym samym roku, była cerkiew pod wezwaniem św. Pantaleona w Demianowie w rejonie halickim³⁸. Elewację frontową tej jednokopułowej cerkwi zbudowanej na planie krzyża podkreślają dwie ośmioboczne wieże przykryte mniejszymi kopułami cebulastymi.

Dwa projekty cerkwi drewnianych dla Bilinki Małej w rejonie samborskim³⁹ oraz dla wsi Popowice w rejonie mościckim⁴⁰ nie doczekały się realizacji.

transverse naves, as well as a sanctuary and a rectangular women's gallery with arcaded arcades.

The same 1927 saw Yakiv Rudnytsky returning to Chodorów and developed a new design for the Orthodox church of Sts. Kosma and Damian (Fig. 12), which this time was approved by the construction board.³² The construction of this one of the largest Orthodox churches designed by Rudnytsky lasted until the mid-1930s. The builders slightly deviated from the design, yet they maintained the planned structure and spatial shape. What was changed were the shape of the domes, octagonal window openings and some other details.

In 1927, the architect developed yet another non-implemented design: a new bricked Orthodox church in Stróże Wielkie in the Sanok district.³³

It was also in 1928 when Yakiv Rudnytsky made a few designs, yet none of them was implemented. The first of them was the design for a bricked Orthodox church for the village of Byków in the Mościce region.³⁴ It was rejected, likewise the next one, developed in 1935. 1936 saw the design being modified and implemented by Yevhen Nahirny. A similar fate befell the design for a bricked Orthodox church for the village of Juśkowice in the Busko region; it was also modified and implemented by Yevhen Nahirny.³⁵ Nor was the design for the municipal bricked Orthodox church in Lesko approved.³⁶

1929 was extremely fruitful for Yakiv Rudnytsky. His design for a new bricked Orthodox church of the Dormition of the Holy Mother of God in Strzeliska Nowe (Fig. 13) was carried out between 1929 and 1932. The construction was run by the master-builder Kosowicz from Rozdół, and it was supervised by the architect Andrzej Hewanicki.³⁷ The result was a quite proportional single-dome Orthodox church on a cross plan with large arcades around the women's gallery, now glazed.

Another project, carried out in the same year, was the Orthodox church of St. Pantaleon in Demianovo in the Halych region.³⁸ The front façade of this single-dome church, built on a cross plan, is highlighted by two octagonal towers covered with smaller onion-shaped domes.

Two designs for wooden Orthodox churches for Bilinka Mała in the Sambir region³⁹ and for the village of Popowice in the Mościce region⁴⁰ were not

13

Niezrealizowany pozostał również projekt odbudowy murowanej cerkwi we wsi Krówniki w powiecie przemyskim, chociaż był on zatwierdzony w tym samym roku⁴¹. Odbudowę przeprowadzono według przedwojennego projektu Wasyla Nahirnego, z wniesionymi w 1930 roku przez inżyniera budownictwa Włodzimierza Korzeniowskiego z Przemysła zmianami dotyczącymi przekształcenia budowli z trykopolowej w jednokopułową⁴².

Prawdopodobnie zrealizowano inny projekt – odbudowy zrujnowanej w czasie wojny cerkwi Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy w Krzczkowej w powiecie przemyskim, który został opracowany przez Rudnyckiego w roku 1928, a zatwierdzono go w roku 1929⁴³. Projekt przewidywał dobudowanie naw poprzecznych, umieszczenie kopuły oraz odnowienie całego budynku. Niestety nie udało się ustalić

implement. Nor was the design for rebuilding a bricked Orthodox church in the village of Krówniki in the Przemysł region implemented, although it was approved in the same year.⁴¹ The reconstruction was carried out according to the pre-war design by Vasyl Nahirny, with changes made in 1930 by the construction engineer Włodzimierz Korzeniowski from Przemysł regarding the transformation of the structure from a three-dome into a single-dome.⁴²

Another design for reconstruction the Orthodox church of the Dormition of the Holy Mother of God in Krzczkowa in Przemysł district, which was developed by Rudnytsky in 1928 and approved in 1929, might have probably been implemented.⁴³ This design included the addition of transverse naves, the placement of a dome and the renovation of the entire building. Unfortunately, it was not possible to establish the state of renovation works, because the church was ruined by the Polish Army in 1947.

In 1929, Yakiv Rudnytsky developed one more design – for a new Orthodox church for the village of Pakoszówka in the Sanok district.⁴⁴ It was supposed to be the first church in this village. The design was

13. Strzeliska Nowe, cerkiew Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy, projekt z 1929 r., budowa ukończona w 1932 r. Zdjęcie autora

13. Strzeliska Nowe, the Orthodox church of the Dormition of the Holy Mother of God, design from 1929, construction completed in 1932. Photo by the author

stanu prac renowacyjnych, ponieważ cerkiew została zrujnowana przez Wojsko Polskie w 1947 roku.

W 1929 roku Jakiw Rudnycki wykonał jeszcze jeden projekt nowej cerkwi – dla wsi Pakoszówka w powiecie sanockim⁴⁴. Miała to być pierwsza cerkiew w tej wsi. Projekt został zatwierdzony pod warunkiem wprowadzenia pewnych poprawek. Do budowy jednak nie doszło.

W kolejnych latach Jakiw Rudnycki opracował zdecydowanie mniej projektów. Być może przyczyną był jego wiek, a może zamówień było już coraz mniej. W 1930 roku architekt sporządził projekt odbudowy cerkwi pod wezwaniem św. św. Borysa i Gleba z 1842 roku we wsi Łuczyńce w rejonie sokalskim⁴⁵. Na budowli klasycystycznej zaprojektował ośmio-kątny tambur przykryty kopułą. W tym samym roku opracował projekt nowej cerkwi murowanej pod wezwaniem św. Paraskewy dla wsi Koszlaki w rejonie podwołoczyskim⁴⁶, której budowa została ukończona w 1939 roku.

W 1932 roku Jakiw Rudnycki opracował projekt nowej cerkwi murowanej Opieki (Pokrowy) Przenajświętszej Bogurodzicy dla wsi Horpin (il. 14) w rejonie kamionecko-buskim⁴⁷. Świątynia została ukończona w 1939 roku. W budowli jest odczuwalny wpływ funkcjonalizmu w architekturze.

W 1934 roku Rudnycki zwrócił się do starostwa powiatowego w celu przedłużenia koncesji –

approved on the condition of introducing some modifications. However, construction never took place.

The following years saw Yakov Rudnytsky developing considerably fewer designs. Perhaps the reason was age, or perhaps there were increasingly less orders. In 1930, the architect developed a design for reconstruction of the Orthodox church of Sts. Boris and Gleb from 1842 in the village of Łuczyńce in the Sokal region.⁴⁵ On the neoclassical construction, he designed an octagonal tambour covered with a dome. In the same year he developed a design for a new bricked Orthodox church of St. Paraskeva for the village of Koszlaki in the Pidvolochysk region,⁴⁶ the construction of which was completed in 1939.

1932 saw Yakiv Rudnytsky developing a design for a new bricked Orthodox church of Protection (Pokrov) of the Holy Mother of God for the village of Horpin (Fig. 14) in the Kamionecko-Busko region.⁴⁷ The temple was completed in 1939. The building is influenced by functionalism in architecture.

In 1934, Rudnytsky applied to the district office to extend his license – a permit for construction

14. Horpin, cerkiew Opieki (Pokrowy) Przenajświętszej Bogurodzicy, projekt z 1932 r., budowa ukończona w 1939 r. Zdjęcie autora

14. Horpin, the Orthodox church of Protection (Pokrov) of the Holy Mother of God, design from 1932, construction completed in 1939. Photo by the author

pozwolenia na prowadzenie prac budowlanych, którego termin minął. Takie pozwolenie zostało mu udzielone w 1935 roku⁴⁸.

Z roku 1935 pochodzi projekt cerkwi murowanej dla wsi Ułazów w powiecie jarosławskim⁴⁹. Nie został on zatwierdzony i Rudnycki prawie przez rok prowadził korespondencję z proboszczem wsi dotyczącą zmian rzutów nowej cerkwi⁵⁰. Ostatecznie jednak nowy projekt cerkwi murowanej dla tej wsi, zatwierdzony na początku 1939 roku, opracował lwowski architekt Jarosław Fartuch⁵¹. Od razu przystąpiono do budowy, której jednak nie ukończono przed zakończeniem wojny. Po wojnie ściany, które były wyprowadzone na wysokość 4-5 m, zostały rozebrane.

Ostatni znany projekt Rudnyckiego pochodzi z 1936 roku. Jest to projekt murowanej dzwonnicy dla cerkwi we wsi Średnie Wielkie w powiecie leskim⁵². Nie został on jednak zrealizowany.

W 1936 roku w gazecie ukraińskiej w Przemyślu „Ukraiński Beskid” Rudnycki kilka razy zamieszczał następującą reklamę: „Architekt Jakiw Rudnycki, Przemyśl, ul. Smolki 11, uprawniony budowniczy, b. profesor Państwowej Szkoły Budowlanej, zaprzysiężony przez sąd jako biegły do spraw budownictwa, specjalista w dziedzinie architektury cerkiewnej opracowuje rzuty i kosztorysy cerkwi, domów parafialnych oraz przyjmuje wszelkie prace architektoniczno-budowlane. Konsultacje w sprawach budowlanych są bezpłatne”⁵³. W ogłoszeniu tym Rudnycki nie wspomniał o swoim członkostwie w Lwowskim Towarzystwie Uprawnionych Budowniczych.

Na początku 1936 roku doszło do nieporozumienia między Jakowem Rudnyckim a Urzędem Wojewódzkim we Lwowie, który zabronił mu używania tytułu „architekt”. Z tego powodu Rudnycki wniósł nawet skargę do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, uzasadniając swoje racje⁵⁴, jednak odpowiedź się nie zachowała.

W 1937 roku Jakiw Rudnycki odwiedził wieś Zubeńsko i opracował rzuty cerkwi drewnianej⁵⁵. Niestety ta ciekawa cerkiew typu wschodniolemkowskiego została zniszczona w czasie II wojny światowej.

Mimo reklamy, którą architekt zamieszczał w wydawnictwach ukraińskich w Przemyślu, zamówień było coraz mniej. Nie zachowały się informacje o kolejnych latach życia Rudnyckiego, który zmarł w Przemyślu, prawdopodobnie po 1939 roku.

works, the deadline of which has expired. Such permission was granted to him in 1935.⁴⁸

The design for a bricked Orthodox church for the village of Ułazów in the Jarosław district comes from 1935.⁴⁹ It was not approved, and for almost a year Rudnytsky corresponded with the parish priest of the village regarding the changes in the new church projections.⁵⁰ Ultimately, however, the new design for the bricked Orthodox church for the village, approved at the beginning of 1939, was developed by the Lviv architect Jarosław Fartuch.⁵¹ The construction process began immediately, yet it was not completed before the end of the war. After the war, the walls, which were about 4-5 m in height, were pulled down.

The last known design by Rudnytsky comes from 1936. It is a design for a bricked belfry for an Orthodox church in the village of Średnie Wielkie in the Lesko district.⁵² However, it was not implemented.

In 1936, in the Ukrainian newspaper in Przemyśl “Ukraiński Beskid”, Rudnytsky published the following advertisement several times: “The architect Yakiv Rudnytsky, Przemyśl, 11 Smolki Street, an authorised builder, former professor of the State Construction School, sworn in by the court as an expert for construction, a specialist in the field of Orthodox church architecture, develops designs for and cost estimates of Orthodox churches, parish houses and accepts all architectural and construction works. Consultations on construction matters are free of charge.”⁵³ In this announcement, Rudnytsky did not mention his membership in the Lviv Society of Authorised Builders.

The beginning of 1936 saw a disagreement between Yakiv Rudnytsky and the Voivodeship Office in Lviv, which forbade him to use the title of “architect”. For this reason, Rudnytsky even lodged a complaint with the Ministry of the Interior, while justifying his arguments,⁵⁴ yet the response did not survive.

In 1937, Yakiv Rudnytsky visited the village of Zubeńsko and developed projections of a wooden Orthodox church.⁵⁵ Unfortunately, this interesting church of the East-Lemko type was destroyed during World War II.

Despite the advertisement placed by the architect in Ukrainian publications in Przemyśl, the number of orders was increasingly smaller. Information about the next years of Rudnytsky’s life did not survive. He died in Przemyśl, probably after 1939.

Twórczość architekta Jakiwa Rudnyckiego w dziedzinie architektury sakralnej odzwierciedlała rozwój i zmiany, które zachodziły wówczas w architekturze europejskiej. Rudnycki potrafił dostosować nowe prądy do potrzeb architektury ukraińskiej i stworzył kilka wspaniałych przykładów cerkwi. Pomimo trudności życiowych podążał za nowymi trendami i wcielał je w życie. Nie zawsze jego projekty spotykały się z uznaniem oficjalnych instytucji, jednak kontynuował on swoją pracę praktycznie do ostatnich dni życia. ■

The works by the architect Yakiv Rudnytsky in the field of religious architecture reflected the development and changes that took place in European architecture at that time. Rudnytsky was able to adapt the new trends to the needs of Ukrainian architecture and created some great examples of new Orthodox churches. Despite the difficulties in life, he followed new trends and put them into practice. Not always were his designs recognised by official institutions, but he continued his work virtually until the last days of his life. ■

Vasyl Slobodian – doktor nauk historycznych, aktywny członek Ukraińskiego Komitetu Narodowego ICOMOS, badacz architektury cerkiewnej oraz historii. Urodził się w 1951 r. we Lwowie w rodzinie inteligencji ukraińskiej. Absolwent Politechniki Lwowskiej. Od 1988 roku pracuje w Ukraińskim Regionalnym Specjalistycznym Instytucie Naukowo-Konserwatorskim (Ukrzachidproektrestawracija), jest redaktorem naukowego czasopisma konserwatorskiego „Wisnyk” (Zwiastun). Opublikował szereg prac z zakresu historii ukraińskiej architektury sakralnej, w tym Preszowszczyzny, Południowej Bukowiny, Bojkowszczyzny oraz Huculszczyzny. Stworzył katalog zachowanych cerkwi drewnianych Ukrainy oraz ziem etnicznych. Do obiegu naukowego wprowadził wiele zapomnianych nazwisk ukraińskich architektów, budowniczych, malarzy i rzeźbiarzy. Razem z Wołodymyrem Wujcykiem opracował słownik mistrzów budownictwa drewnianych świątyń, który obejmuje ponad 400 nazwisk. Wyniki badań historyczno-architektonicznych publikował w licznych czasopismach oraz w formie monografii.

Vasyl Slobodian – PhD in history, an active member of the Ukrainian National Committee of ICOMOS, researcher of Orthodox church architecture and history. He was born in 1951 in Lviv in a family of Ukrainian intelligentsia. Graduate of Lviv University of Technology. Since 1988, he has been working at the Ukrainian Regional Specialist Scientific and Conservation Institute (Ukrzachidproektrestawracija), he is the editor of the scientific conservation periodical “Wisnyk” (Herald). He has published a number of works on the history of Ukrainian religious architecture, including the Presov Region, South Bukovina, Boykivshchyna and the Hutsul Region. He is the author of a catalogue of preserved wooden Orthodox churches of Ukraine and ethnic lands. He has introduced a multitude of forgotten names of Ukrainian architects, builders, painters and sculptors into the academic debate. Together with Vladimir Vuytsyk, he has developed a dictionary of masters of building of wooden temples, which includes over 400 names. He has published the results of historical and architectural research in numerous journals and in the form of monographs.

Przypisy

- 1 Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie – dalej CPAHUL, F. 201, op. 4a, spr. 5421, ark. 82.
- 2 Kalendarz „Prosvity” (Просвіти) [ukraińska organizacja społeczno-oświatowa – przyp. tłum.] na rok 1909, rocznik 32.
- 3 Na pamiątkę darczyńców tej świątyni, Przemyśl 1935, s. 6.
- 4 Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemyślu, rysunki projektów cerkwi.
- 5 Ibidem.
- 6 Archiwum Państwowe Obwodu Lwowskiego – dalej APOL, F. 1, op. 28, spr. 1057, ark. 9-10.
- 7 CPAHUL, F. 201, op. 1a, spr. 4162, ark. 74.
- 8 Kalendarz „Prosvity” na rok 1909, op. cit.
- 9 *Katalog wystawy kościelnej (przemysłu liturgicznego) Ligi Pomocy Przemysłowej*, Lwów 1909, s. 16.
- 10 „Dilo” („Діло”) 1909, cz. 168 (Lwów).
- 11 APOL, F. 1, op. 28, spr. 1057, ark. 11.
- 12 <http://vytkiv.in.ua/cerkva-u-novomu-vitkovi.html>.
- 13 „Illustrierte Zeitung”, 15 Juli 1915, No. 3759 (Leipzig).
- 14 „Dilo” 1927, cz. 104, s. 4.
- 15 APOL, F. 1, op. 28, spr. 1057, ark. 16.
- 16 Ibidem, ark. 14.
- 17 Ibidem, ark. 12.

Endnotes

- 1 Central State Historical Archives of Ukraine in Lviv – hereinafter CSHAUL, unit 201, file no. 4a, doc. 5421, sheet 82.
- 2 “Prosvity” (Просвіти) Calendar [Ukrainian social and educational organisation – translator’s footnote] for 1909, year 32.
- 3 In memory of the donors of this temple, Przemyśl 1935, p. 6.
- 4 National Museum of the Przemyśl Land in Przemyśl, drawings of the Orthodox church designs.
- 5 Ibidem.
- 6 State Archives of the Lviv Region – hereinafter SALR, unit 1, file no. 28, doc. 1057, sheet 9-10.
- 7 CSHAUL, unit 201, file no. 1a, doc. 4162, sheet. 74.
- 8 “Prosvity” Calendar for 1909, op. cit.
- 9 *Katalog wystawy kościelnej (przemysłu liturgicznego) Ligi Pomocy Przemysłowej*, Lviv 1909, p. 16.
- 10 “Dilo” (“Діло”) 1909, part 168 (Lviv).
- 11 SALR, unit 1, file no. 28, doc. 1057, sheet 11.
- 12 <http://vytkiv.in.ua/cerkva-u-novomu-vitkovi.html>.
- 13 “Illustrierte Zeitung”, 15 Juli 1915, No. 3759 (Leipzig).
- 14 “Dilo” 1927, part 104, p. 4.
- 15 SALR, unit 1, file no. 28, doc. 1057, sheet 16.
- 16 Ibidem, sheet 14.
- 17 Ibidem, sheet 12.

- 18 Projekty cerkwi w Chodorowie dostarczył Wasyl Łaba.
- 19 Muzeum Narodowe we Lwowie – dalej MNL, zbiory grafiki; APOL, F. 1, op. 25, spr. 1647, ark. 34; Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. Wasyla Stefanyka – dalej LNNBU, F. 26, spr. 51, ark. 207 odwr.
- 20 APOL, F. 1, op. 25, spr. 1537, ark. 50.
- 21 „Dilo” 1923, cz. 48, s. 4.
- 22 APOL, F. 1, op. 25, spr. 1573; CPAHUL, F. 201, op. 1a, spr. 4159, ark. 75.
- 23 MNL, zbiory grafiki; LNNBU, F. 26, spr. 51, ark. 207 odwr.
- 24 APOL, F. 1, op. 28, spr. 1057, ark. 15.
- 25 APOL, F. 1, op. 25, spr. 1544, ark. 17, 21, 29; MNL, zbiory grafiki; LNNBU, F. 26, spr. 51, ark. 207 s. odwr.
- 26 LNNBU, dział rękopisów, F. 26, spr. 51, ark. 207 s. odwr.
- 27 APOL, F. 1, op. 25, spr. 1597, ark. 41.
- 28 Ī. Pavliv, *Čoloviča fachovo-dopovnuŭča škola mista Peremišlâ u 1925-1939 rr.*, „Naukovizapiski. Seriâ pedagogični ta istorični nauki” 2014, nr 115, s. 164, 167-168.
- 29 APOL, F. 1, op. 25, spr. 1542, ark. 17.
- 30 MNL, zbiory grafiki; APOL, F. 1, op. 25, spr. 1618, ark. 6-7; CPAHUL, F. 616, op. 1, spr. 184; F. 726, op. 1, spr. 1283, ark. 11; LNNBU, F. 26, spr. 51, ark. 207 odwr.
- 31 „Dilo” 1927, cz. 93, s. 4.
- 32 APOL, F. 1, op. 25, spr. 1519; LNNBU, dział rękopisów, F. 26, spr. 20, spr. 51, ark. 207 odwr.
- 33 LNNBU, F. 26, spr. 51, ark. 207; spr. 63, ark. 213.
- 34 MNL, zbiory grafiki; APOL, F. 1, op. 25, spr. 1540, ark. 17, 21, 29; LNNBU, F. 26, spr. 51, ark. 207.
- 35 LNNBU, dział rękopisów, F. 26, spr. 51, ark. 207, spr. 63; Lwowska Galeria Sztuki im. Borysa Woźnickiego, zespół J. Nahirnego.
- 36 Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemyślu, rysunki projektów cerkwi.
- 37 APOL, F. 1, op. 25, spr. 1519, ark. 85.
- 38 MNL, zbiory grafiki; LNNBU, dział rękopisów, F. 26, spr. 20.
- 39 Ibidem.
- 40 MNL, zbiory grafiki, jednostka nr 4960.
- 41 APOL, F. 1, op. 25, spr. 1540, ark. 44.
- 42 CPAHUL, F. 726, op. 1, spr. 1274, ark. 30-48.
- 43 APOL, F. 1, op. 25, spr. 1540, ark. 45.
- 44 MNL, zbiory grafiki; APOL, F. 1, op. 25, spr. 1600, ark. 12.
- 45 CPAHUL, F. 726, op. 1, spr. 1275, ark. 4; MNL, zbiory grafiki; APOL, F. 1, op. 37, spr. 2144, ark. 1-4.
- 46 MNL, zbiory grafiki, jednostka nr 4948.
- 47 CPAHUL, F. 201, op. 1a, spr. 4151, ark. 3.
- 48 APOL, F. 1, op. 28, spr. 1057, ark. 4.
- 49 Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemyślu, rysunki projektów cerkwi.
- 50 Archiwum Państwowe w Przemyślu, zesp. 2115, sygn. 15.
- 51 APOL, F. 1, op. 29, spr. 1920.
- 52 APOL, F. 1, op. 29, spr. 1879.
- 53 „Ukraïnskij Beskid” [Український Бескид] 1936, cz. 24 (Przemyśl).
- 54 APOL, F. 1, op. 28, spr. 1057, ark. 6-7.
- 55 W posiadaniu autora.
- 18 The designs of the Orthodox church in Chodorów were provided by Vasyl Łaba.
- 19 The National Museum in Lviv – hereinafter NML, graphics department; SALR, unit 1, file no. 25, doc. 1647, sheet 34; Lviv National Scientific Library of Ukraine named after Wasyl Stefanyk – hereinafter LNSLU, unit 26, doc. 51, sheet 207, reverse page
- 20 SALR, unit 1, file no. 25, doc. 1537, sheet 50.
- 21 “Dilo” 1923, part 48, p. 4.
- 22 SALR, unit 1, file no. 25, doc. 1573; CSHAUL, unit 201, file no. 1a, doc. 4159, sheet 75.
- 23 NML, graphics collections; LNSLU, unit 26, doc 51, sheet 207, reverse page
- 24 SALR, unit 1, file no. 28, doc. 1057, sheet 15.
- 25 SALR, unit 1, file no. 25, doc. 1544, sheets 17, 21, 29; NML, graphics collections; LNSLU, unit 26, doc 51, sheet 207, reverse page
- 26 LNSLU, manuscripts department, unit 26, doc 51, sheet 207, reverse page
- 27 SALR, unit 1, file no. 25, doc. 1597, sheet 41.
- 28 Ī. Pavliv, *Čoloviča fachovo-dopovnuŭča škola mista Peremišlâ u 1925-1939 rr.*, „Naukovizapiski. Seriâ pedagogični ta istorični nauki” 2014, no. 115, pp. 164, 167-168.
- 29 SALR, unit 1, file no. 25, doc. 1542, sheet 17.
- 30 NML, graphics collections; SALR, unit 1, file no. 25, doc. 1618, sheets 6-7. CSHAUL, unit 616, file no. 1, doc. 184; unit 726, file no. 1, doc. 1283, sheet 11; LNSLU, unit 26, doc 51, sheet 207, reverse page.
- 31 “Dilo” 1927, part 93, p. 4.
- 32 SALR, unit 1, file no. 25, doc. 1519; LNSLU, manuscripts department, unit 26, doc. 20, doc. 51, sheet 207, reverse page.
- 33 LNSLU, unit 26, doc 51, sheet 207; doc. 63, sheet 213.
- 34 NML, graphics collections; SALR, unit 1, file no. 25, doc. 1540, sheets 17, 21, 29; LNSLU, unit 26, doc 51, sheet 207.
- 35 LNSLU, manuscripts department, unit 26, doc. 51, sheet 207, doc. 63; Lviv Art Gallery of Borys Woźnicki, the collection of J. Nahirny.
- 36 National Museum of the Przemyśl Land in Przemyśl, drawings of the Orthodox church designs.
- 37 SALR, unit 1, file no. 25, doc. 1519, sheet 85.
- 38 NML, graphics collections; LNSLU, manuscripts department, unit 26, doc. 20.
- 39 Ibidem.
- 40 NML, graphics collections, unit no. 4960.
- 41 SALR, unit 1, file no. 25, doc. 1540, sheet 44.
- 42 CSHAUL, unit 726, file no. 1, doc. 1274, sheets 30-48.
- 43 SALR, unit 1, file no. 25, doc. 1540, sheet 45.
- 44 NML, graphics collections; SALR, unit 1, file no. 25, doc. 1600, sheet 12.
- 45 CSHAUL, unit 726, file no. 1, doc. 1275, sheet 4. NML, graphics collections; SALR, unit 1, file no. 37, doc. 2144, sheets 1-4.
- 46 NML, graphics collections, unit no. 4948.
- 47 CSHAUL, unit 201, file no. 1a, doc. 4151, sheet 3.
- 48 SALR, unit 1, file no. 28, doc. 1057, sheet 4.
- 49 National Museum of the Przemyśl Land in Przemyśl, drawings of the Orthodox church designs.
- 50 State Archives in Przemyśl, unit 2115, file no. 15.
- 51 SALR, unit 1, file no. 29, doc. 1920.
- 52 SALR, unit 1, file no. 29, doc. 1879.
- 53 “Ukraïnskij Beskid” [Український Бескид] 1936, part 24 (Przemyśl).
- 54 SALR, unit 1, file no. 28, doc. 1057, sheets 6-7.
- 55 Owned by the author.

Bibliografia / Bibliography

Materiały archiwalne*

Archiwum Państwowe Obwodu Lwowskiego [Державний архів Львівської області]:

- F. 1, op. 25, spr. 1519, ark. 85.
- F. 1, op. 25, spr. 1537, ark. 50.
- F. 1, op. 25, spr. 1540, ark. 17, 21, 29, 44, 45.
- F. 1, op. 25, spr. 1542, ark. 17.
- F. 1, op. 25, spr. 1544, ark. 17, 21, 29.
- F. 1, op. 25, spr. 1573.
- F. 1, op. 25, spr. 1597, ark. 41.
- F. 1, op. 25, spr. 1600, ark. 12.
- F. 1, op. 25, spr. 1618, ark. 6-7.
- F. 1, op. 25, spr. 1647, ark. 34.
- F. 1, op. 28, spr. 1057, ark. 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16.
- F. 1, op. 29, spr. 1879.
- F. 1, op. 29, spr. 1920.
- F. 1, op. 37, spr. 2144, ark. 1-4.

Archiwum Państwowe w Przemyślu:
Zespół 2115, sygn. 15.

Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie [Центральний Державний історичний архів України у Львові]:

- F. 201, op. 1a, spr. 4151, ark. 3.
- F. 201, op. 1a, spr. 4159, ark. 75.
- F. 201, op. 1a, spr. 4162, ark. 74.
- F. 201, op. 4a, spr. 5421, ark. 82.
- F. 616, op. 1, spr. 184.
- F. 726, op. 1, spr. 1274, ark. 30-48.
- F. 726, op. 1, spr. 1275, ark. 4.
- F. 726, op. 1, spr. 1283, ark. 11.

Lwowska Galeria Sztuki im. Borysa Woźnickiego [Галерея Мистецтв у Львові ім. Бориса Возницького]:
Zespół J. Nahirnego.

Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. Wasyla Stefanyka [Львівська Національна Наукова Бібліотека ім. Василя Стефаника], dział rękopisów:

- F. 26, spr. 20.
- F. 26, spr. 51, ark. 207 odwrt.
- F. 26, spr. 63, ark. 213.

Muzeum Narodowe we Lwowie im. Andrzeja Szeptyckiego [Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького]:
Zbiory grafiki.

Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemyślu:
Rysunki projektów cerkwi.

* Zastosowane skróty:

- F (фонд) – zespół
- Op. (опис) – sygnatura
- Spr. (справа) – dokument

Archival materials

State Archives of the Lviv Region [Державний архів Львівської області]:

- unit 1, file no. 25, doc. 1519, sheet 85.
- unit 1, file no. 25, doc. 1537, sheet 50.
- unit 1, file no. 25, doc. 1540, sheet 17, 21, 29, 44, 45.
- unit 1, file no. 25, doc. 1542, sheet 17.
- unit 1, file no. 25, doc. 1544, sheet 17, 21, 29.
- unit 1, file no. 25, doc. 1573.
- unit 1, file no. 25, doc. 1597, sheet 41.
- unit 1, file no. 25, doc. 1600, sheet 12.
- unit 1, file no. 25, doc. 1618, sheet 6-7.
- unit 1, file no. 25, doc. 1647, sheet 34.
- unit 1, file no. 28, doc. 1057, sheet 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16.
- unit 1, file no. 29, doc. 1879.
- unit 1, file no. 29, doc. 1920.
- unit 1, file no. 37, doc. 2144, sheet 1-4.

State Archives in Przemyśl:
Collection 2115, file no. 15.

Central State Historical Archives of Ukraine in Lviv [Центральний Державний історичний архів України у Львові]:

- unit 201, file no. 1a, doc. 4151, sheet 3.
- unit 201, file no. 1a, doc. 4159, sheet 75.
- unit 201, file no. 1a, doc. 4162, sheet 74.
- unit 201, file no. 4a, doc. 5421, sheet 82.
- unit 616, file no. 1, doc. 184.
- unit 726, file no. 1, doc. 1274, sheet 30-48.
- unit 726, file no. 1, doc. 1275, sheet 4.
- unit 726, file no. 1, doc. 1283, sheet 11.

Lviv Art Gallery of Borys Woźnicki [Галерея Мистецтв у Львові ім. Бориса Возницького]:
Collection of J. Nahirny.

Lviv National Scientific Library of Ukraine named after Wasyl Stefanyk [Львівська Національна Наукова Бібліотека ім. Василя Стефаника], manuscripts department:

- unit 26, doc. 20.
- unit 26, doc. 51, sheet 207, 207 s., reverse page.
- unit 26, doc. 63, sheet 213.

The National Museum in Lviv named after Andrey Sheptytsky [Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького]:
Graphics collections.

The National Museum of the Przemyśl Land in Przemyśl:
Designs of Orthodox churches – drawings.

Literatura / Literature

„Dilo” [„Діло”] 1909, cz. 168.

„Dilo” [„Діло”] 1923, cz. 48, s. 4.

„Dilo” [„Діло”] 1927, cz. 93, s. 4.

„Dilo” [„Діло”] 1927, cz. 104, s. 4.

„Illustrierte Zeitung”, 15 Juli 1915, No 3759 (Leipzig).

Kalendarz „Proswity” na rok 1909, rocznik 32.

Katalog wystawy kościelnej (przemysłu liturgicznego) Ligi Pomocy Przemysłowej, Lwów 1909.

Na pamiątkę darczyńców tej świątyni, Przemysł 1935.

Pavliv Ī., Čoloviča fachovo-dopovniuča škola міста Peremišlâ u 1925-1939 rr., „Naukovizapiski. Seriâ pedagogični ta istorični nauki” [Павлів І., Чоловіча фахово-доповнююча школа міста Перемишля у 1925-1939 рр., „Наукові записки. Серія педагогічні та історичні науки”] 2014, nr 115, Wydawnictwo Narodowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. M. Dragomanowa, Kijów.

„Ukraïnskij Beskid” [Український Бескид] 1936, cz. 24 (Przemysł).

Źródła internetowe / Internet sources

<http://vytkiv.in.ua/cerkva-u-novomu-vitkovi.html> [dostęp: 30.11.2020].